

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas NO: 1980/ 136

Karar NO: 1980/180

ÖZET : Politik veya ideolojik saikle işlene sıkıyönetim ilânına neden olan suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunan suçlara ait davaların Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği Hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Ali Çolak, Aydın Akyazı, Ali Uslu

O L A Y : 8.5.1979 günü gecesi, mağdur Orhan Bayramoğlu, kardeşi Necati

Bayramoğlu ile Trabzondaki evlerinde ders çalıştıkları sırada pencereden yapılan ateş sonucu Orhan Bayramoğlu yaralanmıştır. Trabzon C. Savcılığı'nca 11.5.1978 günlü taleple me ile sanıklar hakkında taammüden adam öldürmeye teşebbüs, bu suça iştirak, ruhsatsız tabanca taşımak ve suç aleti tabancayı gizlemek suçlarından kamu davası açılmış; Trabzon sorgu Hâkimliği'nçe de 8.10.1979 günlü kararname ile sanık Ali Çolak'ın Türk Ceza Yasası'nın 450/4., 62.55/3 ve 6136 sayılı Yasa'nın 13., sanık Aydın Akyazı'nın Türk Ceza Yasası'nın 450(4., 62. ve sanık Ali Uslu'nun Türk Ceza Yasası'nın 296/1 maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'nde son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi, 13.12.1980 gününde, 1979/277, 1980/25 karar sayılı ile : " Mağdur Orhan Bayramoğlu ve Necati Bayramoğlu'nun sol görüşlü olup Trabzon Endüstri Meslek Lisesi'nde öğrenci oldukları, sanıkların da aynı okulda sağ görüşlü öğrenci buldukları.....8.5.1979 günü sol görüşlü mağdur Orhan Bayramoğlu'nun kardeşi ile kaldıkları evi sanıklardan Aydın Akyazı'nın diğer sanık Ali Çolak'a gösterip, Ali Çolak'ın evin kapalı bulunan penceresinden hiçbir çekişme ve münakaşa ölmeksizin içeriye bir el ateş ederek 2 kardeşden mağdur Orhan'ı yaraladığı...suçun sıkıyönetim bõgesi dışında işlenmiş olmasına rağmen siyasi veya ideolojik saikle işlendiği bu suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu...." gerekçesi ile ve Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 8.10.1989 günlü, 1979/5-3 ve 12.11.1979 gün 46/33 sayılı kararlarını örnek göstererek görevsizlik kararı vermiştir.

Esas NO: 1980/136

Erzurum-~~Ağrı~~-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 29.4.1980 tarihinde, 1980/122 Esas sayı ile : Trabzon İli'nde sıkıyönetim ilân edilmediği, suçun sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde işlendiğinin tesbit edilmediği, bu nedenle, davada Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevli olduğu kanısına vararak, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, duruşmanın ertelenmesine karar vermiş ve belge örneklerini göndererek başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE CEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu, Üye Fethi Özdural, İsmail Oğuz Hakkı Müderrisoğlu, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un katıldığı 9.6.1980 günlü oturumda, geçici raportör Hüseyin Çakıroğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; Oturum, Cumhuriyet Başsavcısı yerin katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yavuz Öğüt'ün aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra ge-
neği görüşülüp düşünüldü :

Suç, 8.5.1979 tarihinde sıkıyönetim bölgesi dışında bulunan Trabzon İli'nde işlenmiştir. Olayın mağduru ve kardeşi sol görüşlü, sanıklar ise sağ görüşlü olup hepsi Trabzon Endüstri Meslek Lisesi'nde öğrencidirler. Mağdurun, kardeşi ile birlikte kaldığı evi sanıklardan Aydın Akyazı'nın diğer sanık Ali Çolak'a gösterdiği ve Ali Çolak'ın da evin kapalı bulunan penceresinden, önceden ya da o anda hiçbir çeki-
me ve kişisel neden olmaksızın ateş ederek iki kardeşten Mağdur Orhan'ı vurduğu, bu olayın aynı ideolojik görüşü benimseyen birden çok sanığın salt ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanan ve düşünülp kararlaştırılarak, soğukkanlılıkla işlendiği ileri sürülen suçların, işleniş biçimine ve örgütsel görünümüne nazaran sıkıyönetim ilânına neden olan ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu bu tür suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu kabul edilmelidir.

Bu durumda Anayasa'nın 124., ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerini belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri hükümlerine göre, ~~dava~~ Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Erzurum-~~Ağrı~~-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

Esas NO: 1980/136

Bu görüşe İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve İsmet Onur katılmamışlardır.

SONUC : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle, Erzurum-Ağrı-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 9.6.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

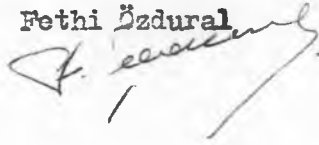
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdemir

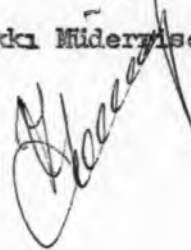
Üye

İsmail Oğuz

Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

Bu kararın Resmî gazetesinde yayımı uygundur.

Başkan

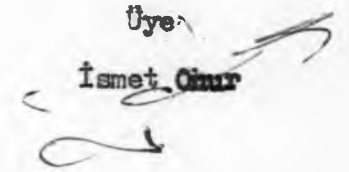
Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur

KARŞI OY YAZISI

Sanıklara isnat olunan eylemlerinden dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayin ve tesbit edilebilmesi için evveleminde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkilerini gösteren 1402 sayılı sıkıyönetim kanunun ilgili maddelerinin değerlendirilmesi gerekir.

Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkileri 1402 sayılı sıkıyönetim kanununun 13.,13.,ve 15. maddeleri ile tedvin edilmiştir.Sanıklara isnat olunan suçla sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olduğuna ve sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara,sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılması esas ve usulü aynı kanunun 1728 sayılı kanunun değişik 13. maddesi 2.cümlesinde belirtildiğine ve bu cümlede aynen ". .sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla umumi ve müsterek ga ye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına,suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır"denildiğine nazaran,sıkıyönetim askeri mahkemelerinin sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara bakabilmesi için dava konusu eylemin,"sıkıyönetim askeri mahkemesinin elkoyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olarak"işlenmiş olması gerekir.

Tetkik konusu fiillerin,sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire ç karan dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde de mezkûr maddede yer alan sıkıyönetim askeri mahkemelerince el konulmuş suçla "genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olması" koşulu gerçekleşmediği gibi herhangi bir bölgede Anayasanın 124. maddesinde yer alan ve sıkıyönetim ilan sebeplerini teşkil eden nitelik ve nicelikte bir olayın meydana gelmiş olup olmadığının takdiri ve değerlendirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisince Onarması koşuluyla,Bakanlar Kuruluna ait olduğuna göre,sıkıyönetim ilan edilmiyen bir bölgede meydana gelen eylem için,Anayasa'nın 124.maddesi gereğince yetkili mercinin bu şekilde bir takdir ve kabul hakkını kullanmış olduğu düşünülmeyeceği ve uygulamada olduğu gibi sıkıyönetim bölgeleri dışında,sıkıyönetim ilan ve sebeplerinin mevcut olduğunun yetkili mercilerce saptanması halinde işbu bölgede de sıkıyönetim ilan edilme cihetine gidilebileceği cihetle, sıkıyönetim ilan edilmiyen bir bölgede işlenen hiçbir suç sıkıyönetim ilanına sebep olan suç olarak kabul edilemez.Bu nedenlerle sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim ilanından sonra işlenen dava konusu fiillere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşünü

olduğundan; Uyuşmazlık konusu dava dosyasındaki fiilleri işledikleri iddia olunan sınıkların yargılamalarının askeri Yargı yerinde görülmesine ilişkin çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılmıyoruz.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur

